

3.^A DESENA D'ABRIL
LEIPZIG — 1924

LES DUES MANCOMUNITATS

Cal que tot català reflexioni sobre el que representava la Mancomunitat antiga, i el que significa avui la Mancomunitat nova: aquella, integrada per diputats que el poble elegia; aquesta, per diputats que el general governador de cada província ha triat a son albir. Es a dir, Catalunya havia cridat a regir-la els homes que creia mes patriotes, mes ben orientats, mes ben preparats; els militars que s'han embutxacat la sobirania popular, qui voleu que hagin cridat sinó aquells que puguin ésser ninots en les mans llurs, aquells que es vulguin moure segons els cordillets que ells estiraran?

I quina és la intenció del Directori envers Catalunya? Ben clar ho va dir amb la seva franquesa En Primo de Rivera a la reunió que tingué lloc a Capitanía el 9 de gener: «Catalunya està excessivament catalanitzada, i el que cal és espanyolitzar-la».

Espanyolitzar-se, per Catalunya vol dir tornar a tenir escoles en corrals, hospitals on els malalts s'infectin en la brutícia, asils on els orfens i els vellets passin gana, pobles incomunicats, carreteres per on qui no vulgui trencar-se la nou del coll, triga doble temps a fer un trajecte; vol dir no tenir escoles superiors, ni biblioteques, ni museus, ni telèfons, ni una defensa contra les plagues i les epidèmies, ni una guia ni una protecció per a desenrotllar les indústries noves, fomentar la ramaderia, millorar els cultius; la llista no s'acabaria mai: vol dir no tenir tot allò que havia començat a fer la Mancomunitat antiga, que és el que no havia fet mai l'Estat Espanyol a Catalunya ni tan sols a Espanya, perquè per fer-ho a Espanya faltava als governs espanyols competència, i per fer-ho a Catalunya els faltava, a més a més, amor a la terra.

Els homes que el 13 de setembre es recolzaren en Catalunya per assaltar el poder, enlluernant la burgesia amb la gran promesa (quina promesa per a un país civilizat!) que ja no es mataria més la gent pels carrers, ara li ho han pagat perseguint a patricis que no havien comès altre crim que voler fer de Catalunya un país europeu: i això, mentres festeigen de la manera mes baixa l'ajut d'aquell politics espanyols que ells mateixos havien qualificat de perversos i de funestos!

Mireu només a qui han hagut d'acudir, per a encomanar-los aquesta obra, que ells diuen—potser sense pensar que el mot sigui tan i tan just—ésser d'«espanyolització»: als forasters plens d'odi per a la Catalunya on viuen, la qual els ha fet rics; als catalans renegats i als botiflers de la Unió Monàrquica, gent plena de despit d'haver-se vist rebolcats en cent eleccions, fins quan per guanyar s'havia valgut de la policia i dels pistolers. Ara poden treure tranquil·lament la bilis acumulada, ara poden revenjar-se dels partits que tenien la confiança del poble i alçar la calúnnia i la injúria sobre enemics que tenen les mans lligades i el torçó a la boca. I aquets homes encara goson creures cavallers i dir que Catalunya és amb ells!

Comensaren reconeixent, els hipòcrites! que l'obra de l'antiga Mancomunitat era admirable, grandiosa; ara però, volen demostrar al poble que l'antiga Mancomunitat no havia fet res de bo, que tot era un desori, un malbaratament de cabals, i per això falsifiquen xifres i vomiten calúnnies sobre tothom que des d'un lloc elevat o modest havia col·laborat en aquella obra de civilització. Molt han recorregut al públic amb disposicions i notes i declaracions que no més amb llur estil ja declaren a tota consciència recta la intenció partidista i antipatriòtica que les dicta. En privat seria inacabable d'esplicar—alguna cosa ja en va sortir a la llum—les humiliacions i ofenses que els funcionaris sospitosos de no ésser botiflers han de sofrir fins a decidir-se a presentar la dimissió.

Tot s'anirà sabent. Catalunya tindrà motius ben clars per a arrossegar un dia aquets traidors.

Ara com ara, tot català que raoni ha de veure la qüestió així: la Mancomunitat antiga creava, la Mancomunitat nova destrueix; pero crear és obra d'amor, destruir és obra d'odi: doncs la Mancomunitat nova és l'enemiga de la nostra terra, és un instrument dels perseguidors seculars de Catalunya.

CATALÀ: *posa tots els teus mitjans, tot el teu esforç a salvar allò que l'antiga Mancomunitat construí per a la catalanització de Catalunya; no perdonis els que treballen per espanyolitzar-la.*